

Sebastià Juan Arbó i Alexander Puixkin

Quan llegeixo a Sebastià Juan Arbó penso en la tradició literària catalana -la d'abans i la d'avui-, i més ara que s'acaba de publicar un llibre que inclou les seves *Narracions del Delta* ampliades a noves narracions que incorporen nous textos que romanien inèdits en arxius. Una gran idea i un gran treball del filòleg Joan Antoni Forcadell de donar a conèixer una de les millors obres d'Arbó per comprendre la vida -la terra i la mar- del Delta natal, i que fa comprendre, també, als lectors, el marc de la tradició i l'humanisme, avui que hi ha un apàrrer poderós de màrqueting, en què ens venen autors i no literatura, prescindint d'aquesta tradició que va portar les nostres Terres de l'Ebre a ser conegudes arreu de Catalunya; una

tradició que ens permet valorar i separar la literatura de la brossa.

Feta aquesta introducció explicaré al lector que acabo de llegir el *Boris Gudonov* d'Alexander Puixkin en traducció de l'Arbó i publicada el 1934 en els llegendaris 'Quaderns Literaris' de l'editor Josep Janès, 'Quaderns' que van descobrir multitud d'autors catalans i estrangers, i que van ser en el seu moment una de les empreses més importants i valuoses per a la difusió de la nostra llengua, una veritable obra de divulgació i cultura, i és que Janès donava una gran importància a la traducció literària i les seves traduccions d'autors europeus i americans van assolir una fita que, com em va dir Sempronio, "era extraordinària".

Al nom d'Arbó com a traductor cal afegir una altre rapitenc, Vicent García Anguera, que estava considerat en aquella època un dels millors traductors de l'escuderia de Janès, al costat, entre altres, de Pere Coromines, Agustí Esclasans, Carles Riba, Ferran i Mayoral, Ignasi Agustí..., una fantàstica nòmina d'autors catalans, i ja no diguem dels escriptors foranis d'aquesta col·lecció: Alexander Puixkin, Lleó Tòlstoi, Honoré de Balzac, Fenimore Cooper, Jonathan Swift, Gustave Flaubert, Mark Twain, Poe, Dostoïevski..., i tants altres que van il·luminar els lectors catalans d'aquells anys i que gràcies a la incultura i l'estupidesa de Franco van ser condemnats a la desaparició. Tant Gerard Vergés respecte de Shakespeare, com

Eduardo Margareto respecte de Pier Paolo Pasolini, continuen els bons traductors a la nostra terra.

L'Arbó també va traduir en aquesta col·lecció *L'Abadessa de Castro* de Stendhal. Tornem al principi: Arbó va traduir el *Boris Gudonov* sota la traducció de la versió francesa de S. Semenov. Amb un advertiment, Arbó ens diu que entre les poques traduccions que ha consultat, aquesta li semblava la millor i la més completa i el fet que en fes una versió de "segons mà", que comporta riscos, no ha estat-viat esforç ni sacrifici, i ha posat entusiasme i admiració al que considera el més gran dels poetes de Rússia. És a dir, que havent llegit Puixkin he llegit també l'Arbó, ja que per primera vegada a Catalunya es traduïa el que

Eduardo Sanchez
cronista cultural

molts consideren el gran drama de la literatura russa, i l'escriptor de la Ràpita, l'artífex de la millor traducció al català.

La feina d'un traductor literari va molt més enllà de canviar un idioma per un altre. Les dificultats amb la gramàtica, el lèxic i la cultura d'un altre país les va superar amb total dedicació i dignitat, i va transmetre amb fidelitat l'època que va impregnar la vida i l'obra del gran autor rus.